

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

GYERMEKEK JOGAIÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII///2021
MELLÉKLET: JELENLÉTI IV

EMLÉKEZTETŐ
2021. ÁPRILIS 28.

Helyszín: videokonferencia

Időpont: 2021. április 28. 13.00 óra

Beneda Attila családpolitikáért felelős helyettes államtitkár köszöntötte a résztvevőket. Elmondta, hogy a járvány okozta környezeti feltételrendszer érinti a gyermekek jogait is. A Tematikus Munkacsoport feladatkörét érintik a gyerekek egészséges fejlődését biztosító jogok úgy a családon belül, mint az oktatási rendszerben. A zárások különböző időszakában többféle módon zajlott a gyermekek oktatása. Mindenki tapasztalhatta – a tanárok minden erőfeszítése ellenére –, hogy az online oktatás nem ugyanolyan, mint a jelenléti. A gyerekek jogaihoz hozzátartozik az egészséghez való jog olyan értelmezése is, amelyben a járványügyi intézkedések betartása egyéni és társas felelősség is. A félreértelmezett szabadságérzés, ami akár a vírussal, akár az oltással kapcsolatosan mindenhol a világon jelen van, nem csak az érintetteket, hanem az érintettek hozzátartozóit is érinti. A jogalkotás tekintetében elmondta, hogy a helyzetre különböző veszélyhelyzeti intézkedésekkel reagáltak. Kiemelten foglalkoztak a bölcsődei, óvodai, illetve iskolai ellátást, nyitvatartást, az ügyeleti rendszert, a dolgozók biztonsági helyzetét érintő kérdésekkel. A Tematikus Munkacsoport legutóbbi ülése óta szervezeti változás történt, 2021. március 1-től az örökbefogadás területe átkerült a családügyekért felelős miniszter hatáskörébe. Megkezdődött az intézményrendszer és a jogszabályi környezet áttekintése annak érdekében, hogy az örökbefogadás minél gördülékenyebb és hatékonyabb legyen. Tájékoztatta a résztvevőket, hogy 2021. július 1-től lép hatályba a GYED 100 intézkedés, az édesanyák 100%-os GYED-ben részesülnek, így fél éven keresztül nagyobb lesz a jövedelmük, mivel a járulékok kisebbek, mint a fizetések esetében. A gyermek születése nagy terhet ró a családra, ezért jó, ha ez a segítség megjelenik. Továbbá elmondta, hogy az árvaellátás minimális összegét 24.250 forintról 50.000 forintra emelték 2021. január 1-től.

1. napirendi pont: Az örökbefogadással kapcsolatos változások

Lantai Csilla a Gyámügyi és Örökbefogadási Ügyek Osztálya képviselőjeként elmondta, hogy szinte minden évben történt valami lényeges változás az örökbefogadás területén. A 2020. évi változások tekintetében elmondta, hogy bevezetésre került az örökbefogadói díj bevezetése az örökbefogadó szülők számára, illetve az egyszeri anyasági támogatásra való jogosultság minden életkorú örökbe fogadott gyermek tekintetében. Ezeknek az intézkedéseknek a bevezetése annak érdekében történt, hogy a hazai örökbefogadások száma növekedjen. 2020 őszén hatályba lépett egy jogszabálycsomag, amely több ponton is érintette az örökbefogadás rendszerét. Az örökbe fogadható gyermekek és az örökbefogadó szülők szempontjából is lényeges változások történtek. Az örökbefogadói tanfolyamok ingyenessé és nem kötelezővé váltak. Megnőtt az örökbefogadás lehetősége a tekintetben, hogy a 3 év feletti gyermekek esetében az előírt maximális korkülönbség 50 évre emelkedett, a 3 év alatti gyermekek esetében ez továbbra is 45 év. A nevelőszülő és a gyermek közötti korkülönbség a 3 évnél idősebb gyermekek esetében ugyanaz lett, mint az örökbefogadás esetén. Fontos változás volt továbbá a végrehajtási szabályok módosulása is. A 15/1998. NM rendeletben megtörtént a preferencia szabály meghatározása. Az országos örökbefogadási nyilvántartásban megtörtént a sorrendiség meghatározása, szükséges a házastársak előnyben részesítése mind megyei, mind országos szinten. Rendelkezik továbbá a jogszabály a testvérek együtt történő örökbefogadásáról is. Az örökbefogadással kapcsolatos kormányzati felelősség 2021 márciusában átkerült a családügyekért felelős miniszter hatáskörébe.

Ekkor következett be az a változás is, hogy amennyiben egyedülálló személy fogad örökbe, az alkalmasságra vonatkozó döntéshez szükséges a családügyekért felelős tárca nélküli miniszter hozzájárulása ahhoz, hogy a gyámhatóság e tekintetben pozitív döntést tudjon hozni. A házastársak általi és a rokon örökbefogadás ebből a szempontból nem esett változás alá.

Sándor Bea az LMBT Szövetség képviselőjében elmondta, hogy a Gyermekjogi Civil Munkacsoporttal és más gyermekvédelmi szakértőkkel együttműködésben azt tapasztalják, hogy a párbeszéd nem működik. Közismert, az örökbefogadásban érdekelt emberek foglalkoztak azzal, hogy a tanfolyam kötelező maradjon. Ezt nagyon fontos kérdésnek tartják és nem kaptak rá választ. A Gyermekjogi Civil Munkacsoport állásfoglalását 2020-ban 24 gyermekjogvédő szervezet és 15 egyéni szakértő írta alá. Az állásfoglalás azt fejt ki, hogy az állami házasságvédelem kötelezettsége nem valósítható meg a gyermek védelemhez és gondoskodáshoz való joga ellenében. Ez a vélemény példákkal illusztrált és sokféle jogi hivatkozással alátámasztott, úgy nemzetközi egyezményekre, mint magyar jogszabályokra hivatkozik. A gyermek mindenképp felett álló érdeke tekintetében meg kell vizsgálni, mit jelent az, hogy egy miniszternek diszkrecionális döntési jogköre keletkezik. Átláthatatlanná teszi, hogy ki lesz az egyéni örökbefogadásra jelentkezők közül alkalmas. Miért nem az eddig is működő, gyermekjogi szakemberekből álló hatóságok és szervezetek döntenek ez el? Továbbá egyértelmű, hogy ez a rendelkezés az azonos nemű párok kizárására irányul. Az állásfoglalás kifejti, hogy sérül az emberi méltósághoz és tisztességes eljárásához való joga minden egyedüli örökbefogadónak és minden egyéb örökbefogadónak, valamint növeli a külföldre örökbeadott gyermekek számát. **Sándor Bea** elmondta, hogy a tapasztalatok azt mutatják, hogy az egyéni örökbefogadók elfogadóbbak betegségek, hátrányos helyzet, fejlesztendő státusz vagy életkor szempontjából. Ezekkel a lépésekkel, amelyekben állami, ideologikus megközelítés érvényesül, egyes gyermekeket elzárják attól, hogy őket örökbe fogadják. Példaként említette a 3 éven felülieket, a roma gyerekeket, a sérülteket. Akik ilyen hátránnyal rendelkeznek, azokat egyéni örökbefogadók vagy azonos nemű párok egyik tagja által kerülnek örökbefogadásra. A gyakorlat azt mutatja, hogy ezekre a gyerekekre 5-8 házaspár mond nemet. **Sándor Bea** ezt a véleményét több LMBT szervezet nevében fogalmazta meg. Ugyanakkor említett egy nem reprezentatív mintában végzett kutatást, amelyben azt mérték fel, hogy mit gondolnak az emberek a változó nemi szerepekről. Ennek keretében kutató pszichológusokkal együttműködve névtelenül interjúvoltak meg kifejezetten kormánypárti, különböző háttérű, jobboldali konzervatív embereket. Megkérdezték a véleményüket olyan dolgokról, amelyek Magyarországon sok embert érintenek. A kérdéseket úgy állították össze, hogy tükrözzék a megkérdezettek állásfoglalását. Volt olyan válaszadó, aki azt mondta, hogy az örökbefogadás az azonos nemű párok esetén ugyanolyan feltételekhez kötné, mint egy hagyományos férfi-nő páros házastárs esetén. Másoknak kétségeik vannak, gondolkodnak ezen. Kiemelte egy 4 gyermekes, felsőfokú végzettségű hittan tanár véleményét, akinek a véleménye sokak álláspontját tükrözi. Elmondta, hogy a lakókörnyezetében sok lakásotthon van, a gyermekeinek is több lakásotthonos, nevelőszülő, begyógyászott osztyálynő van. Felháborítja, hogy két férfi vagy két nő miért nem fogadhatna örökbe ezeket a gyerekeket, sokkal több esélyük lenne két azonos nemű szülővel, mint ahogy most élnek. Az azonos neműek házasságát nem tudja elfogadni. Ez egy jóakarató ember véleménye, aki lát gyermeket állami nevelésben felnőni. **Sándor Bea** elmondta, hogy nem reménykedik a párbeszédben. A szakemberek eddig is tudták, hogy ki alkalmas az örökbefogadásra, ennek szigorú szabályzata van. A tisztességes eljárásához való jog sérül az átláthatatlanságot generáló diszkrecionális miniszteri egyszemélyes döntés esetén. Nem szolgálja a gyermekek érdekét az, hogy a gyermekek mindenképp felett álló érdekét szembe állítják az állam ideológia vezérelte megközelítésével.

Beneda Attila kérte, hogy a jogalkotásban a kormányzat jószándékát senki ne vitassa el. A párbeszédhez mindkét fél meghallgatása kell. Olyan hiedelmekkel állnak szemben, amelyeket a tények nem igazolnak. Az elmúlt években 8-9% volt az egyedülálló örökbefogadók aránya a házaspárokhoz képest. A kiragadott példákkal illusztrált exponenciális különbséget az elfogadásban nem látják bizonyítottnak. A Gyermekjogi Koalíció levele akkor íródott, amikor még a szaktárca az eljárásrend kialakításán dolgozott, azon hogy hogyan történjen a valóságban a családügyekért felelős miniszter eljárása az egyedülálló számára az örökbefogadás engedélyezése a méltánylást érdemlő esetekben. Az eljárásrend semmiféle egyéni, olyan diszkrecionális jogot nem tartalmaz, amivel bármilyen jog sérülne. Éppen ellenkezőleg, ez a most bevezetett eljárás teszi lehetővé az egyedülálló számára is, hogy a továbbiakban is lehessen ilyen örökbefogadás. Természetesen a méltánylást igénylő eset, ami

kizárólagosan szakértői véleményeken alapszik. Sem a miniszter, sem az őt körülvevő kabinet, sem a szakma nem tesz olyan fajta szubjektív elkülönítést, amire az elhangzottak utaltak. Ugyanaz a TEGYESZ által elvárt 3 nyilatkozat, illetve környeztanulmány szükséges, ami eddig, ugyanazt vizsgálják, amit eddig. Nyitottak a szempontokra és a párbeszédre, de a döntés jogára is abban, hogy mit tartanak fontosnak. Sem a most bevezetett jogintézmény, sem annak háttere nem szubjektív, nem egyéni, nem diszkrecionális. Az Alaptörvényből és a kormányzat társadalompolitikai és filozófiai megfontolásából nem engednek, hogy az a jó, ha egy gyermek házasságban nevelkedik fel. Türelmet és a jószándék feltételezését kérte. Éppen azért is történik ennek a feladatnak az átvétele, ezért vizsgálják a működési rendet, a jogszabályi környezetet és minden egyes örökbefogadásra váró gyermeknek az egyéni élethelyzetét, hogy lehetővé tegyék, hogy minél többen, minél gyorsabban szülőkhöz kerüljenek. A Tematikus Munkacsoport következő ülésén beszámolnak a munkájukról. Nagy motiváltsággal rendelkeznek abban, hogy valóban minden gyermeket eljuttassanak örökbefogadó szülőkhöz, ebben Novák miniszter asszony a lehető legelkötelezettebb.

Matusek M. Zsuzsanna az Országos Gyermekvédő Liga képviselőjében elmondta, hogy ismeri a gyermekellátó intézményeket. Tapasztalatai szerint mindenhol jobb, mint a rendszerben. A kábítószerek, az agresszió minden intézetben jelen van, sajnos a nevelők részéről is. Az egyedülálló szülőkre vonatkozóan újabb szűrő beépítése a rendszerbe hátrányosan érinti a gyerekeket.

Németh Barbara a Hintalovon Alapítvány képviselőjében megkérdezte, hogy a szakmai döntéshozatal előkészítés folyamatának mely pontján érdemes egyeztetni, mikor tudják a párbeszédet hatékonyan előremozdítani. A Gyermekjogi Koalíció a hivatkozott állásfoglalást 2020 novemberében adta ki, annak reményében, hogy a még meg nem hozott döntésekre talán hatással tudnak lenni, illetve a meghozottakra véleményt mondjanak.

Beneda Attila elmondta, hogy az aktuális kérdések tekintetében a Helyettes Államtitkárság folyamatosan rendelkezésre áll. A Tematikus Munkacsoport ülése is jó alkalom a vitára. Minden jogszabály közigazgatási egyeztetésének van társadalmi egyeztetési része is, amikor az adott jogszabály megjelenik az Országgyűlés honlapján, akkor is van lehetőség a polémiára. Egy politikai döntés született, aminek a hátterét kevesen ismerik, de olyan eljárásrendet dolgoztak ki, ami kellő transzparenciát biztosít az egyedülálló örökbefogadókkal kapcsolatban. Ezt az eljárásrendet rendelkezésre tudják bocsátani. Várják az írásbeli véleményeket és kérdéseket, a szakmapolitikát érdeklik a civil szervezetek szempontjai.

Sándor Bea elmondta, hogy a döntéshozók felelőssége és érdeke is, hogy bevonják a társadalmi szervezeteket a döntésekbe. A diszkrecionális döntéssel, valamint az egyedülálló szó használatával kapcsolatban megjegyezte, hogy az egyedülálló szó gyakran pontatlanul hangzik el. Egyedülálló örökbefogadókat a magyar jogi szabályozásban sem korábban, sem jelenleg nem említenek. Korábban egyéni örökbefogadás volt a neve, jelenleg pedig egyedül örökbefogadó szülőket említenek. Vannak, akik bizonyos körülmények miatt egyedül fogadnak örökbe, példaként említette az élettársakat vagy az olyan házasságokat, amelyben az egyik fél külföldi állampolgár. Ezért volt mindig jogszerű és teljesen legális az, hogy élettársi kapcsolatban vagy azonos neműek esetén bejegyzett élettársi kapcsolatban örökbe fogadhattak. Őket most a jogszabály is, illetve a miniszter nyilatkozata szerint az ő személyes megközelítése és a kormányzati megközelítés is el akarja tiltani az örökbefogadás lehetőségétől. A diszkrecionális döntéssel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a jogszabály úgy szól, hogy a családpolitikáért felelős miniszter különös méltánylást érdemlő esetben hozzájárulhat az egyedül örökbe fogadni szándékozó személy örökbefogadásra való alkalmasságának gyámhatósági megállapításához. Ez diszkrecionális jogkör. A gyermekjogi szervezeteknek az egyik kifogásuk az átláthatóság hiánya, hogy nem tudják pontosan, hogy ez hogyan fog történni. Az az értelmezés vonható le, hogy a miniszter át fogja tekinteni minden egyedül örökbe fogadni szándékozó személy anyagát és saját diszkrecionális hatáskörében eldönti, hogy mit jelent a különös méltánylást érdemlő eset. Ez egy egy kézben lévő döntés, amelyben meghatározhatatlan, hogy mi tekinthető különös méltánylást érdemlő esetnek. Beiktattak egy eljárási pontot a környeztanulmány, a pszichológusi vizsgálat, a TEGYESZ-es szakemberrel történő elbeszélgetés után, amivel olyan hatalom kerül egyetlen miniszter kezébe, amely felülírhatja az addig lezajlott vizsgálatok eredményét.

Beneda Attila válaszában elmondta, hogy nem iktatódik be olyan új elem a döntéshozatalba, ami nehezítené az egyedülállók örökbefogadási lehetőségét. Az új jogintézményre úgy is lehet tekinteni, hogy bár az Alaptörvényből és a Kormány társadalompolitikájából eredeztetve a házaspárok örökbefogadását tartják kívánatosabbnak, ugyanakkor megadja a lehetőséget az egyedülállók számára is az örökbefogadásra. Tekintsék ezt lehetőségnak, amivel a kormányzat a magyarországi örökbefogadási folyamatokat pozitív irányba szeretné lendíteni.

Láposy Attila az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala képviselőjében az örökbefogadással kapcsolatosan elmondta, hogy a jogi szabályok nagyon fontosak, várják a gyakorlati érvényesülését. Jelezte, hogy több ombudsmani jelentés kapcsán is felmerült a kérdés az új szakmai protokoll készítésével kapcsolatban. Megkérdezte, hogy azon kérdések tekintetében, amelyekre a jelentések kitérnek, készül-e protokoll, amelyekkel a szakmai kérdéseket lehet rendezni. Továbbá megkérdezte, hogy van-e fejlemény Gyermekjogi Egyezményvel összefüggésben álló kiegészítő jegyzőkönyv elfogadásával kapcsolatban.

Beneda Attila válaszában elmondta, hogy nem született még kormányzati döntés.

Lantai Csilla válaszában elmondta, hogy az ombudsmani jelentések tapasztalatai mindig beépülnek a jogszabályokba és a protokollokba, folyamatos fejlődés mutatható ki e tekintetben. A testvérek együttes örökbefogadásával kapcsolatosan elmondta, hogy az ombudsmani ajánlás beépült a 15/1998-as NM rendelet rendelkezései közé. Nagyobb biztonságot ad, hogy jogszabályban jelenik meg és nem protokollban. Ez a folyamat nem fejeződött be, jelenleg is feladat az eljárásrendek felülvizsgálata annak érdekében, hogy a gyermekek mielőbb örökbefogadó családba kerüljenek.

2. napirendi pont: Az Európai Unió új átfogó Gyermekjogi Stratégiája

Sipos-Bielochradszky Bernadett az EMMI Gyermekügyi Osztálya képviselőjében tájékoztatta a résztvevőket az új Gyermekjogi Stratégiáról. Az Európai Bizottság 2021. március 24-én elfogadta az Európai Unió új átfogó Gyermekjogi Stratégiáját 2021-2024. évre (a továbbiakban: Stratégia), amely mintegy az Európa Tanács Gyermekjogi Stratégiájának folytatása. A Stratégia a gyermeki jogok uniós szintű további védelmének megerősítését kívánja előmozdítani, építve az Európa Tanács tevékenysége által meghatározott sztemdekre. A Stratégia átfogó célja, hogy a gyermekek számára a lehető legjobb életet teremtsen meg az Európai Unióban és világszerte. Áttekinti a gyermekek jogait és társadalomban betöltött szerepüket. Olyan új, átfogó megközelítésre van szükség, amely tükrözi az új realitásokat és tartós kihívásokat. A Stratégiát a gyermekek számára, a gyermekekkel közösen dolgozták ki, melynek során több, mint tízezer gyermeket kérdeztek meg, véleményüket és javaslataikat figyelembe vették. A Stratégia hat tematikus területet határoz meg, amelyek az elkövetkező évek uniós fellépéseinek prioritásai. *A részvétel a politikai és demokratikus életben* terület lehetővé teszi a gyermekek számára, hogy aktív polgárokká és demokratikus társadalmak aktív tagjaivá váljanak. Túl sok gyermek jelezte, úgy érzik, hogy nem veszik őket eléggé figyelembe a döntéshozatalban. A kihívások közé tartoznak azok a sztereotípiák és felfogások, amelyek szerint a gyermekek részvétele nehéz, költséges, valamint erőforrásokat és szakértelmet igényel. Az EU-nak elő kell mozdítania és javítania kell a gyermekek inkluzív és rendszeres részvételét helyi, nemzeti és uniós szinten is. Ezt az EU egy új uniós részvételi platform segítségével fogja megvalósítani, amelyet az Európai Parlament gyermekjogi szervezetekkel partnerségben fog létrehozni. *A társadalmi, gazdasági befogadás, egészségügy és oktatás* területét illetően a Stratégia az egészségügyre és az oktatásra helyezi a hangsúlyt. Az EU küzd a gyermekszegénység minden formája ellen, előmozdítja az inkluzív és gyermekbarát társadalmakat, egészségügyi és oktatási rendszereket. *A gyermekekkel szembeni erőszak elleni küzdelem és a gyermekvédelem biztosítása* területe elősegíti a gyermekek erőszakmentes felnövekedését. A gyermekek elleni erőszak minden formáját tiltani szükséges. A gyermekek lehetnek erőszakos cselekmények áldozatai, tanúi és elkövetői, a saját otthonuktól kezdve, az iskolán és a szabadidős tevékenységen keresztül számos területen, online és offline egyaránt. Az erőszaknak való kitettség súlyos hatással van a gyermekek fizikai, pszichés és érzelmi fejlődésére. Becslések szerint minden évben a világon a gyermekek felét éri valamilyen formájú erőszak, ennek felszámolására az EU nagyon elkötelezett. A Bizottság támogatja a Barnahus házak létrehozását az Európai Unióban. *A gyermekbarát igazságszolgáltatás* területét illetően **Sipos-Bielochradszky Bernadett** elmondta, hogy az igazságszolgáltatási rendszer tiszteletben tartja a gyermekek jogait és szükségleteit. A Stratégia

kiemeli a mediáció szerepét. A *digitális és információs társadalom* a Stratégia egy olyan Európai Unió megvalósítását tűzi ki célul, ahol a gyermekek biztonságosan használhatják a digitális környezetet és kihasználhatják az abban rejlő lehetőségeket. A digitális fejlődés, az új technológiák használata számos lehetőséget ad, a gyermekek fiatal koruktól kezdve bekapcsolódnak az online világba, itt fejezik ki magukat. Az EU jogi eszközöket és szakpolitikai kezdeményezéseket dolgozott ki a gyermekek jogainak digitális környezetben való érvényesítése érdekében. A *globális dimenzió* területe világszerte védelmet és segítséget nyújt a gyermekek számára, többek között a válságok és konfliktusok idején. A Stratégia célul tűzte ki valamennyi európai uniós fellépésben a gyermekek szempontjainak beépítését. Meghatározott célkitűzések érdekében a Bizottság biztosítani fogja a gyermekjogi szempontok érvényesítését valamennyi vonatkozó szakpolitikában, jogszabályban és finanszírozási programban, az uniós szakpolitikai döntéshozatalban uralkodó gyermekbarát kultúra kialakítására. Ennek érdekében 2021. év végéig létrehozza az uniós gyermekjogi hálózatot, amely megerősíti az EU és a tagállamok közötti, a gyermekek jogaival kapcsolatos párbeszédet és kölcsönös tanulást és támogatja a Stratégia végrehajtását, nyomon követését és értékelését. **Sipos-Bielochradzky Bernadett** elmondta, hogy a Stratégia az Európai Unió honlapján, több nyelven elérhető¹.

Sándor Bea hangsúlyozta, hogy a gyermekek elleni erőszak egy nagyon átfogó probléma. Elmondta, hogy a Háttér Társaság végzett néhány kutatást ezzel kapcsolatosan. Többször idézték a 2011/12. iskolaévről szóló kutatásukat, amelyet LMBT gyermekek körében végeztek. A kutatás jelentősége, hogy nem csak az ő szexuális irányultságuk vagy nemi identitásuk miatti bántalmazást vizsgálja, hanem azt is, hogy milyen egyéb bántalmazás és zaklatási fajtákkal találkoznak az online és az offline világban, az iskolához kötődően. Az adott tanévben a közoktatásban részt vevő, középiskolába járó gyerekek 62 %-a találkozott zaklatással, szóbeli bántalmazással, hátrányos megkülönböztetéssel. Beszámoltak arról is, hogy a lányokat, a roma tanulókat, fogyatékkal élőket, sokféle csoportot ér szóbeli vagy akár fizikai zaklatás. A Sokszínűség Oktatási Munkacsoport tagja a Háttér Társaság és számos olyan szervezet, amelyek különböző csoportokról vagy általában emberi jogokról tartanak iskolai tanórákat, foglalkozásokat. 2019/20-as tanévben a Sokszínűség Oktatási Munkacsoport is összeállított egy kérdőívet, amelyben már a digitális oktatásra vonatkozó kérdések is voltak. A kérdőíveket kb. 500 ember töltötte ki, tanárok, iskolapszichológusok, szociális munkások. Ők szintén jelentős számban számolnak be arról, hogy az erőszak jelen van a gyerekek életében. Az EU új átfogó gyermekjogi stratégiája több kutatásra – többek között az EU Alapjogi Ügynökségének kutatására – hivatkozva említi, hogy nagy számban éri a roma, a migráns, a fogyatékkal élő gyerekek és az LMBTI gyermekeket erőszak az iskolában. A szakemberek azt jelentik, hogy az oktatási intézmények legalább felében jelen van az erőszak. **Sándor Bea** megkérdezte, hogy milyen kormányzati intézkedések történtek, történnek az iskolai erőszak kezelésére és megelőzésére.

Beneda Attila elmondta, hogy az Európai Unió felkérte a tagállamokat, hogy a 2021-24. közötti időszakban alkossák meg az ezzel kapcsolatos stratégiát. Megköszönte a felvetést és jelezte, hogy a Tematikus Munkacsoport következő ülésének napirendjére veszi az iskolai erőszak témáját és meghívja az ülésre a köznevelési ágazat képviselőjét is.

Matusek M. Zsuzsanna az iskolai erőszak kapcsán megerősítette, hogy a tapasztalataik hasonlóak a Sándor Bea által elmondottakkal. Nagyfokú a gyermekek kitettsége a bántalmazók felé, akár kortársi, akár egyéb bántalmazók esetében. Sajnos a pedagógusok körében sem egyértelmű, hogy mi számít bűncselekménynek. Ez is nehezíti az esetek feltárását. Kérte, hogy az ilyen jellegű oktatásokra nagyobb figyelmet szenteljenek.

Beneda Attila megerősítette, hogy átfogó az iskolai zaklatás és erőszak problémaköre, amely sajnos most már a virtuális térben is növekvő és valós probléma. **Beneda Attila** elmondta, hogy 2019-ben a Pannonhalmi Bencés Gimnázium szervezett egy konferenciát ebben a témában, amelyen a Helyettes Államtitkárság is részt vett. Megerősítette, hogy a következő ülésen szakértők és a köznevelési terület bevonásával meg tárgyalásra kerül a téma.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX:52021DC0142>

Németh Barbara a Stratégiával kapcsolatosan elmondta, hogy abban is első pontként szerepel a gyermekek szempontjainak figyelembe vétele, illetve az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága a 2021. év elején kiadott záró észrevételeiben is felhívta Magyarország figyelmét, hogy tegyen lépéseket ennek érdekében. A Tematikus Munkacsoport 2020. június 23-ai ülésén szóba is került, hogy törekvések lesznek e tekintetben. Megkérdezte, hogy van-e valamilyen előrelépés. Továbbá a CRC záró észrevételekkel kapcsolatosan érdeklődött, hogy a házasságkötési korhatár felemelése vagy az inkubátorok helyzete tekintetében van-e fejlemény.

Beneda Attila ígéretet tett rá, hogy a következő ülés napirendjére veszi ezt a kérdéskört is, annak érdekében, hogy szélesebb körben tudjanak beszámolni.

Nógrádi Noá jelezte, hogy az internetes erőszak nem csak az iskolai erőszak szempontjából nagyon fontos, hanem a behálózás veszélye miatt is. A felnőttek gyakran élnek vissza azzal, hogy az interneten keresztül főleg a fiatal lányokhoz hozzáférésük van. Továbbá egyre nagyobb hatása van a fiatalokra a pornográfának, nagyon gyakori a nyomásgyakorlás a szexuális tartalmú képek küldésére akár felnőtt férfiak, akár kortárs fiúk részéről. A mediációval kapcsolatosan felhívta a figyelmet arra, hogy a Stratégiában ez nincs hangsúlyozva, sőt gyakran kiemelik, hogy az erőszakban érintett, leginkább veszélyeztetett gyerekek esetében mediáció ne kerüljön alkalmazásra. A gyerekek egészséghez való joga kapcsán jelezte, hogy a Patent Egyesülethez beérkező megkeresésekben a Covid kapcsán megjelent egy új visszaélés-forma, amelyben a bántalmazó apa, amikor láthatásra vitte a gyereket, nem ügyelt az előírások betartására, ezzel kockáztatva az anya, és gyakran a nagyszülők egészségét.

Kiss Gabriella gyermekpszichológus a gyermekbarát igazságszolgáltatás területével kapcsolatosan elmondta, hogy sok esetben tapasztalta, hogy a gyermeket pszichológusi ellenőrzés, felülvizsgálat nélkül úgy emelik ki a családból, illetve az anyától, hogy arra nincs valós indok. Szükséges egy pszichológusokból álló szervezet létrehozása, amely az ilyen esetekben felülvizsgálati lehetőséget biztosítana. A kapcsolattartási perekkel kapcsolatosan elmondta, hogy volt olyan esete, amelyben egy tízéves kislány jelezte, hogy az apa súlyosan bántalmazta és abuzálta, de a bíróság – egyetlen szakértői véleményre alapozott – határozata alapján a gyermek köteles a kapcsolatot tartani az apjával. Ezekben az ügyekben is rendszeres pszichológus szakértői vizsgálatokra lenne szükség.

Beneda Attila egyetértett a felvetéssel. Elmondta, hogy jelenleg a kormányzat tervezi az országos gyermekvédelmi szakértői jegyzék felülvizsgálatát, ezért kérte, hogy amennyiben van a Tematikus Munkacsoport tagjainak akár strukturális, akár személyi javaslatuk, küldjék meg a Helyettes Államtitkárság részére.

3. napirendi pont: Egyebek

Beneda Attila további felvetés hiányában az ülést lezárta.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Látta: dr. Kanta Tamás csoportvezető, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Jóváhagyta: dr. Beneda Attila családpolitikáért felelős helyettes államtitkár, EMMI